

naj je bodo veseli ponosni naši potomci v neskončnem teku časa, pa naj obiskalci tega doma tudi v bodočih časih izvedo, kdo se je zanje trudil, naj pade zavesa in tihi kamen naj glasno govori potomcem in jih naj izpodbuja za hvaležnost in za jednako složno narodno delovanje! Vsegamogočni pa naj čuva blagovoljno našo hišo in naš mili narod slovenski!

Ob 1. uri je bil banket v veliki dvorani »Narodnega doma«. Udeležilo se ga je okoli 400 oseb. Prvi je poprijel za besedo g. dr. J. Serbec ter nazdravil presvetlemu cesarju, kateremu se je takoj odposlala udanostna izjava. Nato pa je napil vsem gostom, gosp. dr. Brenčič Sokolom, g. dr. Vrečko Čehom, g. dr. Hrašovec Hrvatom in Srbom, g. dr. Dečko Primorcem in Korošcem, g. Drag. Hribar narodnemu ženstvu, g. notar Baš ljubljanskemu županu in inženirju Hraskemu, g. vitez Berks g. M. Vošnjaku in nate zdravice so odgovorili ljubljanski župan, g. J. Hribar, Čeh g. dr. Novotny, g. dr. J. Tavčar, g. Mlinarič iz Zagreba in g. Bogdanovič iz Belega grada.

Ob 1/4. uri popoldne pa se je začela narodna veselica pri Lanovžu. Zopet je bilo ondi zbrano okoli 8000 ljudi. Vsi Sokoli so izvrstno telovadili, posebno pa češki. Zvečer je potem bila prosta zabava v »Narodnem domu«, kjer je bil zlasti znamenit govor č. g. dr. A. Medveda. Kako je goste nemška svojat insultirala pri njih odhodu, o tem prihodnjič kaj več. Celje je zdaj še sicer v nemških rokah, ali to surovo nemštvo ondi dolgo ne sme in ne more gospodovati. Slovan gre povsod na dan!

Kako se Spodnji Štajar pripravlja za Pruse.

Zlo je treba dobro poznati, da se mu izogneš. Največje zlo za nas Slovence je pa germanizacija ali pomenčevanje. Največje zlo pravimo, ker zastruplja dušo, uničuje gmotno blaginjo in se ne da več poravnati, ako se ni zabranilo. Naši slovenski časniki v tem pogledu pišejo, kakor da bi Lahji na Slovence pritiskali najsilnejše in bi se torej Primorcem godilo najhuje, drugod pa bi še bilo precej dobro. Resnica pa je, da na Štajarskem germanizacija tako grozno napreduje, da se tudi o nas lahko reče: »Umirajoči Vas pozdravljajo!« Razlika je le ta, in to stori stvar še slabšo, da štajarski Slovenci, ker so mnogo manj probujeni in tudi hladneje krvi od Primorcev, germanizacijo voljno, brez krika in vika trpé; o tistih, ki se vsled nezavednosti tu in tam celo najstrastneje borijo za njo, kakor se z vso silo v luč zaganja veša, dokler ne zgori, še ne govorimo.

Germanizacija je od nekdaj specialno nemški način, narod množiti in zemljo širiti. Temu postopanju imajo Nemci pripisovati svoje največje uspehe. Zato je tudi Bismarck, ki je misel o odcepljenju nemške, češke in slovenske zemlje od naše monarhije porodil in v dosego tega smotra skoval trozvezo med Avstrijo, Nemčijo in Italijo, češ, da z zunanjo politiko ima notranja biti v soglasju, seveda le v Avstriji, torej Bismarck, pravi pravcati Nemeč, pričakoval je najsigurnejših in najcenejših uspehov od germanizacije ter ustvaril v Avstriji oni veliki germanizacijski aparat ali stroj, ki deluje pod pretezo ohranitve in negovanja nemštva že svojih trideset let, žalibog vrlo dobro. Kako bi pa tudi ne! Saj ima stroj jako skrbnega paznika v osebi Schönererjevi in jako vestne strežnike v organih naše vlade. Če je ta po dogodkih v državnem zboru in v Hebu in po drugih znamenjih, ki so se zadnji čas dovolj jasno pokazala, še vedno tako zaslepljena, da ne stopi iz dosedanjega tira, potem je pač tembolje dolžnost vsacega poštenega avstrijskega podložnika, da na eni strani vlado

vedno in vedno opozarja na pretečo nevarnost, na drugi pa ljudstvu razkriva delovanje tajnih peklenških močij.

Nadalje pa je nam Slovenceem kot narodu tudi naravnna dolžnost, da skrbimo ohraniti se. Sicer pa bi nam Slovenceem in Slovanom sploh bilo le v pogubo, ako bi svojo narodnost zamenili z nemško. Narod se razvija, če se mu nit življenja ne preseka siloma, kakor rastlina. Sprva nahajamo male početke, iz kojih rase, dokler ne dorase in prinese cvetja in sadu; zatem pa hira, vene in konečno umrje ter služi drugim v gnoj. V prvi dobi dičijo narod kreposti, v drugi pa se te-le prelevijo v slabosti. Vse kaže, da gre nemški narod nazaj. Kje je nekdanja prislovična nemška zvestoba, nemška odkritosrčnost, nemška pobožnost, kje nekdanji slavljena marljivost, ponižnost in čistost nemških žená itd.? Neovrgljiva resnica, katero uči vsa dosedanja zgodovina, je, da brez globokega verstva narodu ni zdravega in dolgega obstanka; kakšno prihodnjost ima potem takem nemštvo, ki je vseskozi podjedeno po protestantizmu, v kojem se pastori med seboj prepirajo, ali je Bog, ali ga ni? Na drugi strani pa nas uči zgodovina in nam priča sedanost, da nastopijo slovanski narodi in v njih tudi mi Slovenci v mladeniško dobo. Odločiti se torej ni težko. Mimogrede bodi rečeno: Najpametneje, kar avstrijski Nemci storiti morejo, bilo bi to, da nas avstrijskih Slovanov ne le ne ovirajo v narodnem razvoju, ampak da tega še pospešujejo, češ, da se po nas poživijo, prerodijo ter rešijo ranega pogina. V nastopnem pa hočemo pokazati, kako se slovenski Štajar germanizuje ali pripravlja za Pruse. (Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Občni zbor Leonove družbe.

(Konec.)

Izmed mnogih znanstveno zanimivih predavanj omenjamo po poročilu »Slovenca« le nekatera. Prvi dan zborovanja je prof. dr. Al. Cigoj podajal v krepkih potezah iz starih pisateljev, vzlasti pa iz izkopin izven svetopisemske dokaze za pomembne dogodke iz življenja sv. Pavla; razprava je pokazala, da ima sveto pismo resnične podatke; dokazi so torej pomenljivi posebno za one, ki dosedaj niso prav trdno bili prepričani o pravem značaju sv. pisma.

Vseučiliški prof. dr. Svoboda je pokazal zborovalcem zanimivo podobo sv. Pavla po 2 najstarejših spomenikih. Prva izvira bržkone iz drugega stoletja in je posneta po nekem katakombnem spomeniku; druga je iz 4. stoletja in se je našla v Pulju, torej na avstrijskih tleh; ta je posebnega pomena za to, ker na nji se nahajata sv. apostola Peter in Pavel skupno: nad obema pa stoji božji Zveličar in podaja sv. Petru zakonik. Ali ni to dovolj jasen dokaz za papeško prvenstvo?

Prof. dr. Avg. Rösler je razložil nalogo bogoslovskih ved v sedanjem času: obsojal je oni ljut boj nemštva proti romanizmu ter posebno povdarjal imenitno, a težko nalogo, ki čaka avstrijske učenjake na bogoslovnem polju: zedinjenje vzhodnega razkolnega krščanstva s pravo cerkvijo; v ta namen naj oni kot poklicani učeni pripravljujejo pot k toliko zaželjeni zastopnosti.

Prof. dr. Biederlack je pojasnjeval vprašanje, ali ima država pravico, kaznovati hudodelce in zakaj ima to pravico. Pravico to storiti ima vladar, ker je varuh za splošen blagor svojih državljanov v časnem, zemeljskem oziru; kazni služi v nekako zadostovanje za zločin in v popljšanje ter ostrašenje pred zločinom.

Drugi dan je bilo prvo predavanje dr. Storzerja o upravi notranjih avstrijskih dežel od l. 1564.—1848.

To je bila prav zanimiva zgodovinska razprava, posebnega pomena za sedanji družabni boj med avtonomičnim in centralističnim načelom, ker zgodovina davno preteklih let nas mora učiti trezne sodbe o današnjem položaju.

Veličasten je bil konec Leoninega zborovanja; ki se je vršil dne 28. julija ob 5. uri popoldne v dvorani deželne hiše. Dvorana je bila napolnjena odličnih gostov. Akoravno je celovski mestni zbor prepovedal županu, da pozdravi slovesno zborovalce, akoravno so verski in drugi nasprotniki na jako surove načine hujskali proti vsem, ki so se zborovanja udeleževali, prišli so vendar k slovesu najodličnejši možje celovski. Vlado je zastopal vladni svetnik Kozaryn, deželni glavar grof Goëss, general Russ itd. Tudi župan Neuner je bil navzoč, pa ne oficijelno, temuč le kot privatna oseba. Navzoča sta bila tudi knezoškofa dr. Napotnik in dr. Kahn, dvorni svetovalec in vodja finančne direkcije pl. Schwabe, knez Rosenberg, grof Hoyos, kanonik dr. Mlakar in vojaški duhovnik Tájek ter mnogo drugih; koroška duhovščina je bila častno zastopana.

Zboru je predsedoval baron Helfert z drugimi tovariši predsedstva. Po pesmi, katero je za zbor zložil in vglasbil dr. Kralik, so mil. g. knezoškof dr. Kahn v daljšem nagovoru poudarjali pomen Leonove družbe. Glavni tajnik prelat Schindler je obširno poročal o plodovitem delovanju družbinem v minulem letu in o nalogah, ki jo čakajo za bodočnost. Slavnostni govor je govoril gimn. prof. dr. J. Hann, ki je razpravljal v temeljitem govoru o krščanski umetnosti na Koroškem. Poslušalci so ta govor najživahnejše odobraval.

S primernim govorom je zaključil predsednik Helfert znameniti shod potem, ko je še prebral telegram vojaškega škofa Belopotockega, ki so bili vsled krsta v cesarski rodovini žal zadržani, udeležiti se zborovanja. Takih sijajnih znanostnih zborovanj še Celovec ni veliko doživel; celi deželi Koroški je ta občni zbor na čast Dal Bog, da obrodi trudapolno delo vernih učejakov obilen sad!

Gospodarske stvari.

Peronospora ali strupena rosa ter način, kako se tej bolezni obraniti.

(Govoril dne 27. maja na podučnem shodu središkega bralnega društva „Edinost“ Anton Kosi, učitelj in posestnik v Središču.)

(Dalje.)

Pri tolikem številu sistemov ali načinov, po kojih se narejajo brizgalnice, je pač težko, da skoraj nemogoče povedati, katera škropilnica je najboljša.

Tukaj imam jedno, koje je izdelal dunajski tovarnar Ig. Heller in sicer po sistemu »Vermorel«. Ta obstoji iz močne svitlo polirane bakrene brente.

Posebna prednost te škropilnice je ta, da se kaj lahko odpre. Treba je samo tri vijake, ki imajo ušesca, z roko odviti, na kar se posamezni deli kaj lahko drug za drugim odzamejo in osnažijo.

Gonilni vzvod ali roč, ki se lahko od desne ali leve strani vtakne v brento, je treba samo navzdol pritiskati, navzgor pa se pomika sam. Pri tej škropilnici lahko torej delavec goni roč z desno ali levo roko. Cena škropilnici je 14 gld.; po dogovoru se dobi ista tudi ceneje, zlasti, ako se jih naroči več skupaj.

Dobre škropilnice ima v zalogi tudi »administracija Weinlaube v Klosterneuburg«.

Tudi brizgalnica tovarnarja Živica & Comp. v Trstu se je po mnogih vinorodnih krajih zelo prikupila. Njena prednost je med drugim zelo nizka cena; stane namreč 6 gld. 50 kr. brez brente in z brento 8 gld. 50 kr.

Izvrstna je tudi Syphonija, kakeršne izdeluje tvrdka Mayfarth & Comp. na Dunaju in pa Hellerjeva samodelujoča škropilnica. Ti dve škropilnici pa sta zelo dragi, vsaka namreč stane z zrakotlačno sesalko vred od 26 do 30 gld. Pri škropilnici »Syphonija« sem se tudi prepričal, da viničarjem ne ugaja posebno.

Od več posestnikov sem slišal hvaliti tudi škropilnice ljutomerskega trgovca Huber-ja. Njegove škropilnice, napravljene po takoimenovanem ljutomerskem sistemu, so zelo priproste in jednostavne, da zamore vsakdo z njimi ravnati. Cena škropilnici je 10 gld. z leseno brento in 14 gld. z bakreno brento.

H koncu še nekoliko besedic o tem, kako je z škropilnicami ravnati. Brizgalnice so kapital, kateri se naj kolikor mogoče dolgo ohrani, da pogosto popravljanje ali kupovanje novih škropilnic ne podraži preveč škropljenja.

Da se toliko brizgalnic pokvari, temu ni kriv vselej izdelovatelj, pač pa čisto oni, ki škropilnice rabi, ker z njimi pravilno ne ravna.

Predno se začne s škropilnico delati, treba da pripravo v vseh sklepih dobro namažeš; najboljše za to je laško olje, kateremu si prilil nekoliko petroleja.

Ker za škropljenje pripravljena mešanica razjeda kovine, zato moramo bakreno raztopino kar najmanj časa ko mogoče s kovinskimi deli škropilnice v dotiki pustiti.

Kadar se škropilnice nehajo rabiti, moramo je vselej prav dobro s čisto vodo omiti. Tudi takrat, kadar smo z delom za par ur prenehali, n. pr. opoldne, je dobro škropilnico osnažiti. Najprimernejše je, da škropilnična brenta ali puta do polovice ali do vrha s čisto vodo napolni in potem izbrizglja. Tudi škropilnik ali razprševalec se mora pogosto snažiti.

Da se brizgalnica v resnici osnaži, o tem se prepričaj vselej sam, ako že sam nisi tega dela izvršil, zakaj na druge se v tem oziru ni vselej zanašati. Saj je znano, da še človek včasih poleg stoji, a se delo vendarle ne izvrši tako, kakor bi se moralo; zlasti kar se tiče snage, ne vzame se to vselej preveč natanko.

Ako bi imel kdo tudi bakrene dele, zlasti brento, rad vedno snažne, rabi naj solno kislino, katero dobi v vsakej specerijskejši štacuni. Jaz rabim za snaženje bakrenih brent pri škropilnicah z dobrim uspehom iz kornuzne moke in močnega jesiha ali octa napravljeno testo, s katerim bakrene dele drgnem; samo treba je, da se rabi to sredstvo še takrat, ko se še zmes bakrenega vitrijola na brenti ni preveč zasušila.

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 14. avgusta na Ptujski gori. Dne 16. avgusta v Stradnu, Sevnici, Vuzenici, pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, pri Sv. Vidu niže Ptuja, pri Mariji - Trošt, pri Sv. Jakobu pod Kalobjem, v Mozirju, Strassu in Lembahu. Dne 17. avgusta v Jarenini, Brezju pri Mariboru in v Kapelah. Dne 19. avgusta pri Sv. Juriju ob Ščavnici in na Bregu pri Ptujju (za svinje). Dne 20. avgusta pri Sv. Juriju ob Pesnici.

Dopisi.

Iz Mozirja. (Sv. birma.) Leto za letom se ljudstvo iz Savinjske ter Šaleske doline, iz bližnjih kranjskih ter celo koroških farà mnogobrojno udeležuje pobožnostij, ki se vrše ob porcijunkuli v Nazarijih. Tudi letos jih je prejelo, kakor slišimo, čez 20 sto presv. obhajilo; a zapaziti je bilo že, v nedeljo prej, da je marsikateri pohitel iz daljnih krajev na božjo pot, da bi videl